

Sygn. akt: III AUa 1053/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 lutego 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Jacek Zajązkowski

Sędziowie: SSA Maria Padarewska - Hajn

SSA Iwona Szybka (spr.)

Protokolant: sekretarz Paulina Działońska

po rozpoznaniu w dniu 27 lutego 2013 r. w Łodzi

sprawy **J. L.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddziałowi w Ł.**

o emeryturę,

na skutek apelacji wnioskodawcy

od wyroku Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Sieradzu

z dnia 22 maja 2012 r., sygn. akt: IV U 792/11;

oddala apelację.

Sygn. akt III AUa 1053/12

UZASADNIENIE

Decyzją z 13 lipca 2011 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. odmówił J. L. prawa do emerytury w szczególnych warunkach, gdyż wnioskodawca nie udowodnił wymaganego 15-letniego zatrudnienia w takich warunkach, jak i 25-letniego ogólnego stażu pracy.

Od powyższej decyzji odwołał się J. L. wnosząc o jej zmianę i przyznanie prawa do spornego świadczenia. Wnioskodawca podniósł, że do wniosku o emeryturę załączył świadectwa poświadczające staż pracy w warunkach szczególnych.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. wniósł o oddalenie odwołania.

Wyrokiem z dnia 22 maja 2012 roku Sąd Okręgowy w Sieradzu oddalił odwołanie.

Sąd Okręgowy ustalił, że J. L., urodzony dnia (...), był zatrudniony u następujących pracodawców:

- w Przedsiębiorstwie Państwowej (...) w B. od 14 listopada 1974 roku do 15 lutego 1975 roku jako kierowca ciężarowy,

- w Przedsiębiorstwie (...) w S. od 25 marca 1977 roku do 19 stycznia 1978 roku oraz od 3 kwietnia 1978 roku do 18 września 1978 roku jako kierowca samochodu ciężarowego powyżej 3,5 tony,
- w (...) w M. od 10 października 1978 roku do 28 kwietnia 1979 roku jako kierowca samochodu ciężarowego,
- w (...) F.-P. w M. od 16 maja 1979 roku do 31 maja 1981 roku jako kierowca samochodu ciężarowego powyżej 3,5 tony,
- w (...) w L. od 10 września 1981 roku do 30 listopada 1984 roku jako pracownik fizyczny produkcji roślinnej,
- w (...) w S. w okresie od 4 grudnia 1984 roku do 30 czerwca 1987 roku jako kierowca ciągnika i mechanik,
- w Zakładzie (...) od 24 lipca 1987 roku do 28 lutego 1993 roku jako kierowca samochodu ciężarowego powyżej 3,5 tony (cysterna), a ostatnio jako traktorzysta i do lutego 1990 roku otrzymywał dodatek za pracę w szczególnych warunkach,
- w Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w S. od 11 kwietnia 1996 roku do 31 grudnia 1998 roku jako kierowca ciągnika i mechanik – członek tej Spółdzielni.

W dniu 13 czerwca 2011 roku J. L. złożył wniosek o przyznanie prawa do emerytury.

Organ rentowy zaliczył wnioskodawcy do ogólnego stażu ubezpieczeniowego 20 lat, 9 miesięcy i 27 dni. Natomiast do okresu pracy w warunkach szczególnych ZUS zaliczył 2 lata, 3 miesiące i 18 dni z tytułu zatrudnienia wnioskodawcy w (...) B. od 14 listopada 1974 roku do 15 lutego 1975 roku oraz w (...) F.-P. w M. od 16 maja 1979 roku do 31 maja 1981 roku.

W zakresie ogólnego stażu pracy organ rentowy nie uwzględnił następujących okresów zatrudnienia wnioskodawcy:

- w PGR Ł. od 8 maja 1964 roku do 30 czerwca 1965 roku,
- w (...) J. – Kółko Rolnicze (...) od 1 lipca 1965 roku do 31 grudnia 1968 roku,
- w M. (...) od 1 stycznia 1969 roku do 30 czerwca 1971 roku i od 16 lutego 1975 roku do 24 marca 1977 roku,
- w M. (...) od 1 lipca 1971 roku do 31 października 1974 rok

bowiem świadectwa pracy wystawiono na podstawie zeznań świadków.

W zakresie stażu pracy w warunkach szczególnych organ rentowy nie uwzględnił następujących okresów:

- w PGR Ł. od 8 maja 1964 roku do 30 czerwca 1965 roku,
- w (...) J. – Kółko Rolnicze (...) od 1 lipca 1965 roku do 31 grudnia 1968 roku,
- w M. (...) od 1 stycznia 1969 roku do 30 czerwca 1971 roku i od 16 lutego 1975 roku do 24 marca 1977 roku,
- w M. (...) od 1 lipca 1971 roku do 31 października 1974 roku., bowiem świadectwa pracy wystawiono na podstawie zeznań świadków,
- w Przedsiębiorstwie (...) w S. od 25 marca 1977 roku do 19 stycznia 1978 roku oraz od 3 kwietnia 1978 roku do 18 września 1978 roku,
- w (...) w M. od 10 października 1978 roku do 28 kwietnia 1979 roku,
- w (...) w S. w okresie od 4 grudnia 1984 roku do 30 czerwca 1987 roku,

- w Zakładzie (...) od 24 lipca 1987 roku do 28 lutego 1993 roku

bowiem pracodawcy nie powołali się na przepisy resortowe, którym podlegały zakłady,

- w (...) w L. od 10 września 1981 roku do 30 listopada 1984 roku, gdyż świadectwo pracy wystawił podmiot nieuprawniony, a mianowicie archiwum,
- w Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w S. od 11 kwietnia 1996 roku do 31 grudnia 1998 roku, z uwagi na członkostwo w tej spółdzielni.

W tak ustalonym stanie faktycznym sprawy Sąd Okręgowy, powołując się na art. 184 i 32 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, uznał odwołanie J. L. za bezzasadne.

W zakresie okresów zatrudnienia zaliczonych przez ZUS do ogólnego stażu pracy Sąd poczynił ustalenia na podstawie niekwestionowanych świadectw pracy. Co do okresów pracy nie uwzględnionych do stażu ogólnego i w szczególnych warunkach, to w ocenie Sądu Okręgowego, zeznania świadków zgłoszonych przez wnioskodawcę na okoliczność pracy w PGR Ł., (...) J., M. (...) w T. i T. są na tyle powierzchowne, że nie sposób na ich podstawie poczynić ustaleń faktycznych i wyprowadzić nie budzący wątpliwości wnioski, że w istocie wnioskodawca był tam zatrudniony oraz, że praca w tych okresach nosiła znamiona wykonywanej w szczególnych warunkach. Odnośnie natomiast pozostałych okresów pracy w warunkach szczególnych, to Sąd Okręgowy uznał, że na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego zaliczeniu podlegają następujące, nieznanne przez ZUS, okresy: od 25 marca 1977 roku do 19 stycznia 1978 roku i od 3 kwietnia 1978 roku do 18 września 1978 roku w Przedsiębiorstwie (...) w S., kiedy to wnioskodawca pracował w charakterze kierowcy samochodu ciężarowego powyżej 3,5 tony oraz od 24 lipca 1987 roku do 28 lutego 1993 roku w Zakładzie (...), kiedy to wnioskodawca pracował w charakterze kierowcy samochodu ciężarowego powyżej 3,5 tony, a następnie traktorzysty, co daje staż pracy w warunkach szczególnych w wymiarze 6 lat, 11 miesięcy i 8 dni, a łącznie z okresem uznanym przez organ rentowy – 9 lat, 2 miesiące i 26 dni. Tym samym Sąd pierwszej instancji uznał, że wnioskodawca nie wykazał spełnienia przesłanki ogólnego stażu pracy, jak i stażu pracy w warunkach szczególnych. W tym stanie rzeczy odwołanie uległo oddaleniu na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

Wyrok ten zakwestionowany został w całości apelacją ubezpieczonego, w której wniósł on o zmianę rozstrzygnięcia przez uwzględnienie odwołania. W uzasadnieniu skarżący podniósł, że Sąd pierwszej instancji bezpodstawnie odmówił wiarygodności przedłożonym przez niego świadectwom pracy wystawionym na podstawie zeznań świadków, gdyż stanowią one pełnowartościowy materiał dowodowy.

Sąd Apelacyjny w Łodzi zważył, co następuje:

Apelacja J. L. nie odnosi skutku, gdyż rozstrzygnięcie Sądu pierwszej instancji jest prawidłowe.

Słusznie Sąd Okręgowy powołał się na treść art. 184 ustawy z 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz.U. z 2009r., Nr 153, poz. 1227 ze zm.). W myśl tego przepisu (w brzmieniu obowiązującym do 1 stycznia 2013 roku) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy, to jest z dniem 1 stycznia 1999 roku, osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa oraz rozwiązania stosunku pracy – w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem. Brak spełnienia jednego z warunków objętych przepisem skutkuje odmową przyznania emerytury w obniżonym wieku emerytalnym.

W niniejszej sprawie istota sporu sprowadzała się do ustalenia czy wnioskodawca po pierwsze legitymuje się 25-letnim ogólnym stażem ubezpieczeniowym. Po pozytywnym dopiero ustaleniu możliwym było ustalenie, czy wnioskodawca pracował co najmniej 15 lat w warunkach szczególnych w rozumieniu przepisu art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Przeprowadzone przez Sąd pierwszej instancji szczegółowe postępowanie dowodowe oparte na zeznaniach świadków, jak i dokumentacji pracowniczej ubezpieczonego, jednoznacznie wskazuje, że J. L. nie legitymuje się ani 25-letnim ogólnym stażem ubezpieczeniowym (okresami składkowymi i nieskładkowymi), ani 15-letnim stażem pracy w warunkach szczególnych. Sąd Apelacyjny podziela ustalenia faktyczne Sądu Okręgowego i przyjmuje je za własne.

Trafnie Sąd Okręgowy ustalił, że brak podstaw do zaliczenia wnioskodawcy do ogólnego stażu ubezpieczeniowego okresów zatrudnienia w Państwowym Gospodarstwie Rolnym w Ł. od 8 maja 1964 roku do 30 czerwca 1965 roku, w Spółdzielni Kółek Rolniczych (...) od 1 lipca 1965 roku do 31 grudnia 1968 roku, w M. Bazie M. T. od 1 stycznia 1969 roku do 30 czerwca 1971 roku i od 16 lutego 1975 roku do 24 marca 1977 roku oraz w M. (...) od 1 lipca 1971 roku do 31 października 1974 roku. W ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd pierwszej instancji, dokonał szczegółowej analizy zebranego w sprawie materiału dowodowego, wyjaśnił dlaczego nie ma możliwości ustalenia w sposób nie budzący wątpliwości spornych okresów zatrudnienia na podstawie tego materiału.

Odnosząc się do zatrudnienia w PGR w Ł. (od 8 maja 1964 roku do 30 czerwca 1965 roku), w (...) J. Kółko Rolnicze (...) (od 1 lipca 1965 roku do 31 grudnia 1968 roku), w M. Bazie M. T. (od 1 stycznia 1969 roku do 30 czerwca 1971 roku i od 16 lutego 1975 roku do 24 marca 1977 roku) oraz w M. (...) (od 1 lipca 1971 roku do 31 października 1974 roku), to prawidłowo Sąd wskazał, że zeznania świadków w osobach F. T. (1), B. M., W. K., E. T., H. F., H. K., R. G. oraz F. R. nie mogą stanowić podstawy zaliczenia wyżej wymienionych okresów do stażu pracy ubezpieczonego z uwagi na ich ogólnikowość.

Oдноśnie zatrudnienia ubezpieczonego w Państwowym Gospodarstwie Rolnym w Ł., to świadkowie F. T. (2) oraz B. M., w ogóle nie pamiętali czy pracowali razem z wnioskodawcą z uwagi na znaczny upływ czasu, co koresponduje z datą zatrudnienia B. M. - 1 lipca 1967 roku. Ponadto, zgodnie z treścią art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, za okresy składkowe uważa się przypadające przed dniem 15 listopada 1991 r. okresy zatrudnienia po ukończeniu 15 lat życia na obszarze Państwa Polskiego - w wymiarze nie niższym niż połowa pełnego wymiaru czasu pracy, jeżeli w tych okresach pracownik pobierał wynagrodzenie lub zasiłki z ubezpieczenia społecznego: chorobowy, macierzyński lub opiekuńczy albo rentę chorobową. Wnioskodawca urodził się w dniu 6 czerwca 1951 roku, zatem do ukończenia 15 roku życia, czyli do dnia 6 czerwca 1966 roku, nie może mieć zaliczonego żadnego okresu pracy.

Oдноśnie zatrudnienia J. L. w Spółdzielni Kółek Rolniczych (...) od 1 lipca 1965 roku do 31 grudnia 1968 roku, to po pierwsze okres do 6.06.1966 nie może być zaliczony zgodnie z treścią art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Co do dalszego zatrudnienia, to zeznania świadków W. K. i E. T. nie mogą być podstawą do zaliczenia okresu od 7.06.1966r., bowiem świadkowie nie pamiętali szczegółowo dat zatrudnienia. Samo natomiast stwierdzenie świadków, że pamiętają, że wnioskodawca pracował w (...) nie może być podstawą do ustalenia, że wnioskodawca pracował w (...) J. – Kółku Rolniczym (...) od 7.06.1966r. do 31.12.1968r., tym bardziej, że świadek K. nie dysponuje żadnym dokumentem poświadczającym, że był on zatrudniony w Kółku Rolniczym (...), a świadek T. był zatrudniony w (...) J. dopiero od 1 czerwca 1968 roku.

Oдноśnie zatrudnienia wnioskodawcy w M. (...) od 1 lipca 1971 roku do 31 października 1974 rok, to zebrany w sprawie materiał dowodowy także nie pozwala na zaliczenie tego okresu. Świadców H. F. i H. K. zeznali, że pracowali razem z wnioskodawcą, jednak nie pamiętali, w jakim to było okresie. Prawidłowo zatem Sąd Okręgowy doszedł do wniosku,

że na podstawie zeznań tych świadków nie można precyzyjnie i w sposób nie budzący wątpliwości ustalić, że J. L. pracował w M. (...) od 1 lipca 1971 roku do 31 października 1974 roku.

Odnosnie zatrudnienia wnioskodawcy w Międzyzakładowej (...) w okresie od 1 stycznia 1969 roku do 30 czerwca 1971 roku oraz od 16 lutego 1975 roku do 24 marca 1977 roku, to na podstawie zeznań świadków F. R. i R. G. także nie sposób jednoznacznie ustalić, że wnioskodawca w w/w okresie rzeczywiście pracował. Odnosząc się do zeznań świadka F. R., to Sąd Okręgowy prawidłowo podkreślił, że są one o tyle mało wiarygodne, że na okoliczność spornego zatrudnienia świadek przedstawił świadectwo pracy dokumentujące jego zatrudnienie w Spółdzielni Kółek Rolniczych w T., a nie w (...) T., i to za lata 1977 – 1979, a zatem wykraczające poza przytoczone wyżej okresy zatrudnienia wnioskodawcy. Co do zeznań zaś R. G., to zasadnie Sąd Okręgowy przyjął, że na podstawie tych zeznań nie można w sposób jednoznaczny i nie budzący wątpliwości ustalić faktyczny okres zatrudnienia wnioskodawcy. Świadek R. G. wystawił wnioskodawcy wszystkie zakwestionowane przez organ rentowy i Sąd Okręgowy świadectwa pracy. Wystawienie tych świadectw, z podaniem dat dziennych, nastąpiło na podstawie zeznań świadków. Jednak przesłuchani w toku postępowania sądowego świadkowie, dat nawet w przybliżeniu podać nie potrafili. Nie potrafili ich podać także wystawca świadectw pracy.

Konkludując, Sąd Apelacyjny podziela ocenę dowodów przeprowadzoną przez Sąd pierwszej instancji. Przedmiotowe zeznania są zbyt powierzchowne, aby mogły stać się podstawą nie budzących wątpliwości ustaleń, że wnioskodawca pracował u wymienionych wyżej pracodawców i to we wskazanych szczegółowo okresach, zważywszy, że nie zachowała się żadna dokumentacja pracownicza na tę okoliczność. Odnosnie świadectw pracy, to dodać należy, że świadectwa te noszą daty 31 stycznia 1992 roku i 22 marca 1999 roku co oznacza, że zostały one wystawione po upływie około 30 lat od ustania przedmiotowych stosunków pracy i to w oparciu o zeznania świadków, a nie o zachowaną dokumentację kadrową. Zatem nie sposób oprzeć na nich pozytywnych dla wnioskodawcy ustaleń. Podnieść też trzeba, że w aktach rentowych ZUS znajduje się zaświadczenie Urzędu Gminy T. z dnia 2.02.2011r. (k. 57), z którego wynika, że wnioskodawca w okresie od 1966r. do 910.03.1978r. posiadał i dzierżył gospodarstwo rolne o powierzchni 27,62 ha. Oznacza to, że wnioskodawca w tym okresie przede wszystkim pracował we własnym gospodarstwie rolnym. Powierzchnia gospodarstwa jednoznacznie na to wskazuje. Jakkolwiek praca u wskazanych przez wnioskodawcę pracodawców mogła być świadczona, ale ani nie w takim rozmiarze jak wskazał to wnioskodawca, ani dokładnie w takim czasookresie w jakim podał wnioskodawca. Uznanie wnioskodawcy spornych okresów do stażu ubezpieczeniowego nie miałyby żadnego oparcia w materiale dowodowym i oznaczałyby akceptację hipotezy. Tymczasem prawo ubezpieczeń społecznych wymaga udowodnienia.

Wnioskodawca udowodnił staż ogólny w wymiarze 20 lat, 9 miesięcy i 27 dni. Brakujący okres, to 4 lat, 2 miesięcy i 3 dni. Żaden z zakwestionowanych przez ZUS okresów nie wypełnia samodzielnie brakujących lat. Konieczne zatem musiało być uwzględnienie co najmniej dwóch okresów. Jednak materiał dowodowy na takie uznanie nie pozwala.

Ustalenie, że wnioskodawca nie spełnia warunku 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych sprawia, że wnioskodawca nie może nabyć emerytury na podstawie art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Zatem nie jest konieczne, ani nawet wymagane czynienie ustaleń w zakresie spełnienia przez wnioskodawcę warunku 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Nie mniej dokonując analizy zebranego w sprawie materiału dowodowego Sąd Apelacyjny podziela stanowisko Sądu I instancji, że i tego warunku wnioskodawca nie spełnił. Trafnie bowiem Sąd Okręgowy zaliczył do pracy w warunkach szczególnych okresy pracy w Przedsiębiorstwie (...) w S. od 3 kwietnia 1978 roku do 18 września 1978 roku (na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego powyżej 3,5 tony) oraz w Zakładzie (...) od 24 lipca 1987 roku do 28 lutego 1993 roku (na stanowisku początkowo kierowcy samochodu ciężarowego powyżej 3,5 tony, a następnie na stanowisku traktorzysty). Sąd pierwszej instancji doszedł do prawidłowej konstatacji, że brak powołania się przez pracodawcę na odpowiednie zarządzenie resortowe nie dyskwalifikuje przedłożonych przez wnioskodawcę świadectw pracy w szczególnych warunkach zważywszy, że praca w charakterze kierowcy samochodu ciężarowego powyżej 3,5 tony oraz praca w charakterze kierowcy ciągnika jest wymieniona w załączniku do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników

zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zmianami) wykaz A Dział VIII pkt 2 i 3.

Prawidłowo natomiast Sąd Okręgowy ustalił na podstawie zgromadzonych w sprawie dowodów, że praca wnioskodawcy w (...) w L. od 10 września 1981 roku do 30 listopada 1984 roku, w (...) S. od 4 grudnia 1984 roku do 30 czerwca 1987 roku i w Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w S. od 11 kwietnia 1996 roku do 9 kwietnia 1999 roku nie była pracą w warunkach szczególnych, Sąd Okręgowy uzasadnił swoje stanowisko, a Sąd Apelacyjny je podziela. Mając na uwadze powyższe stwierdzić należy, że zaliczenie wnioskodawcy przez Sąd Okręgowy do stażu pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w S. oraz w Zakładzie (...), łącznie z okresem zatrudnienia uznanym przez organ rentowy za wykonywany w warunkach szczególnych w wymiarze 2 lat, 3 miesięcy i 18 dni, nie sumuje się do wymaganych minimum 15 lat pracy w takich warunkach.

Wobec powyższego Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c., nie podzielając zarzutów apelacyjnych i nie znajdując podstaw, które należałoby wziąć pod rozwagę z urzędu, oddalił apelację jako bezzasadną.